

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 9. jūlijā

ES rīcībai bija maza ietekme uz savvaļas apputeksnētāju iznīkšanas apturēšanu, atzīst revidenti

ES pasākumi nenodrošināja savvaļas apputeksnētāju aizsardzību, teikts jaunajā Eiropas Revīzijas palātas (ERP) ziņojumā. ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam lielā mērā bija neefektīva to iznīkšanas novēršanā. Turklāt galvenajās ES politikas jomās, tostarp kopējā lauksaimniecības politikā, nav iekļautas konkrētas savvaļas apputeksnētāju aizsardzības prasības. Revidenti īpaši atzīmē, ka galvenais savvaļas apputeksnētāju izzušanas iemesls ir ES tiesību akti par pesticīdiem.

Apputeksnētāji, piemēram, bites, lapsenes, ziedmušas, tauriņi, naktstauriņi un vaboles, ievērojami palielina cilvēku pārtikas daudzumu un kvalitāti. Tomēr pēdējās desmitgadēs ir samazinājies savvaļas apputeksnētāju skaits un daudzveidība, galvenokārt intensīvās lauksaimniecības un pesticīdu izmantošanas dēļ. Lai risinātu šo problēmu, Eiropas Komisija ir izveidojusi pasākumu satvaru, kas lielā mērā balstās uz 2018. gada apputeksnētāju iniciatīvu un tās bioloģiskās daudzveidības stratēģiju līdz 2020. gadam. Tā ir arī ieviesusi pasākumus, kas var ietekmēt savvaļas apputeksnētājus saskaņā ar pašreizējām ES politikas jomām un tiesību aktiem. Revidenti novērtēja, cik efektīva ir bijusi šī rīcība.

“Apputeksnētājiem ir būtiska nozīme augu vairošanās un ekosistēmu funkcijās, un to iznīkšana būtu jāuzskata par lielu apdraudējumu mūsu videi, lauksaimniecībai un apgādei ar kvalitatīvu pārtiku,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Samo Jereb. “ES līdz šim īstenojis iniciatīvas savvaļas apputeksnētāju aizsardzībai diemžēl ir bijušas pārāk vājas, lai sniegtu rezultātus.”

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Revidenti konstatēja, ka ES īpašais satvars faktiski nepalīdz aizsargāt savvaļas apputeksnētājus. Lai gan neviena atsevišķa darbība ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā līdz 2020. gadam nebija tieši vērsta uz savvaļas apputeksnētāju iznīkšanas novēršanu, četri no tās mērķiem var netieši sniegt labumu apputeksnētājiem. Tomēr Komisijas veiktajā starpposma pārskatā tika konstatēts, ka attiecībā uz trim no šiem mērķiem progress nav bijis pietiekams vai tā nav bijis vispār. Pārskatā tika īpaši atzīmēts, ka apputeksnētāji ir viens no visdegradētākajiem ekosistēmu elementiem visā Eiropas Savienībā. Revidenti arī norāda, ka apputeksnētāju iniciatīva nav būtiski mainījusi galvenos politikas virzienus.

Revidenti arī konstatēja, ka citās ES politikas jomās bioloģiskās daudzveidības veicināšanai nav iekļautas konkrētas savvaļas apputeksnētāju aizsardzības prasības. Komisija nav izmantojusi nevienu no iespējām, kas pieejamas saskaņā ar tās programmās, tostarp Dzīvotņu direktīvā, *Natura 2000* un programmā *LIFE*, ietvertajiem bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumiem. Attiecībā uz KLP revidenti uzskata, ka tā ir daļa no problēmas, nevis risinājuma. Nesenā ziņojumā revidenti secināja, ka KLP noteiktās zaļināšanas un savstarpējās atbilstības prasības nav bijušas efektīvas lauksaimniecības zemes bioloģiskās daudzveidības samazināšanās apturēšanai.

Visbeidzot, revidenti arī uzsver, ka pašreizējie ES tiesību akti par pesticīdiem nav spējusi nodrošināt atbilstīgus pasākumus savvaļas apputeksnētāju aizsardzībai. Pašlaik spēkā esošie tiesību akti ietver medus bišu aizsardzības pasākumus, taču riska novērtējumu pamatā joprojām ir vadlīnijas, kas ir novecojušas un nav pietiekami saskaņotas ar tiesību aktu prasībām un jaunākajām zinātnes atziņām. Šajā kontekstā revidenti norāda, ka ES regulējums ir jāvis dalībvalstīm turpināt izmantot pesticīdus, lai gan tiek uzskatīts, ka tie izraisa milzīgus medus bišu zudumus. Piemēram, laikposmā no 2013. līdz 2019. gadam tika piešķirtas 206 ārkārtas atļaujas trīs neonikotinoīdu (imidakloprīda, tiametoksama un klotianidīna) izmantošanai, neraugoties uz to, ka to izmantošana ir ierobežota kopš 2013. gada un pilnīgi aizliegta āra apstākļos — kopš 2018. gada. Citā ziņojumā, kas publicēts šogad, ES revidenti konstatēja, ka integrētās augu aizsardzības prakses varētu palīdzēt samazināt neonikotinoīdu izmantošanu, taču līdz šim ES ir guvusi vien nelielus panākumus šo prakšu izmantošanas veicināšanā.

Tā kā “zaļais kurss” būs ES darba kārtības prioritāte turpmākajās desmitgadēs, revidenti iesaka Eiropas Komisijai:

- izvērtēt nepieciešamību ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijai līdz 2030. gadam paredzētajā turpmākajā rīcībā un pasākumos 2021. gadam iekļaut īpašus pasākumus attiecībā uz savvaļas apputeksnētājiem;
- labāk integrēt savvaļas apputeksnētāju aizsardzībai paredzēto rīcību ES politikas instrumentos, kas pievēršas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un lauksaimniecībai un
- uzlabot savvaļas apputeksnētāju aizsardzību pesticīdu riska novērtēšanas procesā.

Piezīmes izdevējiem

Īpašais ziņojums Nr. 15/2020 “Savvaļas apputeksnētāju aizsardzība ES: Komisijas iniciatīvas nav devušas rezultātus” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Šī revīzija papildina nesen publicētos ERP īpašos ziņojumus par [lauksaimniecības zemes bioloģisko daudzveidību](#), [pesticīdu izmantošanu](#) un [Natura 2000 tīklu](#).

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādas kā valstu parlamenti, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Lielākā daļa no mūsu sagatavotajiem un ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Informācija par ERP īstenotajiem pasākumiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju ir sniegta [šeit](#).

Saistībā ar šo ziņojumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – E-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tālr.: (+352) 4398 47502 / Mob. tālr.: (+352) 691 551 502